

“Обществена подкрепа за устойчивото управление на зоните по Натура 2000 по черноморското крайбрежие”

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на ФМ на ЕИП. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Черноморска мрежа на неправителствените организации и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на ФМ на ЕИП и Договарящия орган.

Езерата на Бургас – защитена територия от кого?

Трите езера на Бургас – Атанасовско, Вая и Мандра-Пода, са едни от най-ценните по отношение на биологичното разнообразие природни обекти по българското черноморско крайбрежие. Те са Защитени зони от мрежата Натура 2000 по Директивата за птиците и Директивата за местообитанията. Без съмнение правилното им използване и опазване би направило уникална и природната, и градската среда около тях. Вместо това обаче езерата са подложени на силен антропогенен и промишлен натиск, без да се отчитат последствията от това за години напред.

През последните две години и особено след вниманието от страна на Черноморска мрежа на неправителствените организации и омбудсмана на Бургас, направих проучвания, свързани с използването на тези територии.

В поредицата от статии „Езерата на града” на страниците на регионалния седмичен вестник „Фактор” писах за това как част от езерото Мандра, замърсена от нефтопродукти, след като бълва зловония в продължение на 28 години, се затрупва, отнемайки тези части от езерото. Как се изхвърлят промишлени, строителни и битови отпадъци в Бургаското езеро Вая. Как от блато, развъждащо комари и малария, чрез солодобив по уникална технология, Атанасовското езеро е станало защитена зона, обитавана от редки природни видове и как сега тази територия ще бъде застроена с апартаментни и СПА-комплекси.

От няколко години се подготвя Общият устройствен план на Бургас, но някои от инвестиционните намерения предхождат изготвянето му и най-вероятно ще бъдат включени постфактум, ако не се привлече вниманието на контролните органи и обществеността. Времето ще покаже каква ще е съдбата и на езерата в новата урбанизирана зона и какво ще завещаем на тези след нас, но от нас зависи дали в този процес ще бъдем само пасивни наблюдатели.

От Румяна Емануилиду

(продължение)

Защитена зона Мандра-Пода

Защитените зони по Натура 2000 по черноморското крайбрежие стават повод да се върнем към резултатите от Програмата за отстраняването на минали екологични щети на „Нефтохим” АД.

От години жителите на Бургас са подложени на различни рискове, свързани с нефтените утайници на „Лукойл Нефтохим”, които отделят зловонни изпарения и замърсяват въздуха, водите и почвите. Тези хранилищата на нефтени отпадъци – окислителните езера – отдавна би трябвало да са почистени, ако се вярва на предписанията на Програмата за отстраняване на минали екологични щети от минали действия и бездействия до момента на приватизацията на „Нефтохим” АД, изготвена от МОСВ през 1999 г. Това за съжаление не е станало, а утайниците продължават да увреждат здравето на хората и околната среда. Проблемите получават още по-сериозно звучене в светлината на задълженията на България като член на ЕС за изграждане на националната мрежа от защитени зони по Натура 2000.

Първо езеро вече не функционира, останалите три продължават да приемат отпадъчните пречистени води, които постъпват от пречиствателната станция. Водите престояват в утайниците 40 дни, след което се заустват във водоприемника Узунгерен.

Тези функциониращи езера се намират между две защитени територии: Пода и Узунген (останалата част от езерото Мандра). Напълно естествено тези влажни зони стават част и от защитена зона както по Директивата за птиците, така и по Директивата за хабитатите от националната мрежа Натура 2000 – ЗЗ „Мандра-Пода”.

Мястото за заустване от окислителните езера е 2 600 дка водни площи. В езерата са поставени четири плаващи понтонни платформи, на които се намира най-голямата колония на речни рибарки в целия комплекс „Влажни зони”. Тук е единственото място в Европа, където гнездят корморани на действащи електрически стълбове. Гнездят още малката белочела, скарбият, кафявоглави потапници и други защитени видове. Зимно време има до 150 нощуващи къдроглави пеликани.

Мандренското езеро, включително рибарниците Черни връх, е орнитологично важно място (ОВМ) и отговаря на критериите на Рамсарската конвенция за струпващи се водолюбиви птици. Статутът на ОВМ на дадена територия, указва, че тя трябва да бъде включена в мрежата "Натура 2000", според Директивата на птиците на ЕС в процеса на присъединяване на страната ни към Европейския съюз. Мандренското езеро също е определено и като КОРИНЕ – място с европейско значение, според Директивата за хабитатите на ЕС.

Очевидно е, че без подобряване на състоянието на водните площи в района няма да бъде възможно успешното функциониране на защитените зони и постигането на целите им – опазване на биологичното разнообразие. А далеч по-важният проблем – здравето на хората, упорито се премълчава.

За да подкрепи усилията на журналистите, Черноморска мрежа на НПО подаде три заявления за достъп до информация с цел изясняването на отговорностите и задълженията за ликвидирането на миналите екологични щети. Те бяха адресирани до Министерството на финансите, Министерството на околната среда и водите и Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол. Поискахме на основание

Закона за достъп до обществена информация и във връзка с чл. 17, чл. 26, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда да ни бъдат предоставени следните документи:

1. Изпълнително споразумение между “Лукойл Нефтохим” - Бургас, Министерството на финансите (МФ) и Министерството на околната среда и водите (МОСВ).
2. Договор между Световната банка и правителството на България за заем за подкрепа на околната среда и приватизацията на стойност 50 милиона евро
3. Тръжна процедура или договор от МОСВ за извършване на почистване на окислителното езеро от нефтопродуктите с “Кемика Джей” от 2000-2001 г. През октомври 2000 г. “Лукойл Нефтохим” обявява търг за почистване на окислителните езера. На него се явяват 16 фирми, като междуведомствен съвет класира три от тях - “Кемика Джей”, чешкият клон на австрийската фирма Аса” и немската фирма “Макс Айхер”. (При проучване на документацията на “Кемика индустриале” АД от страна на италианската прокуратура е станало ясно, че италианската фирма участва в съдружие в екологичен проект за изчистване на хранилища на нефтени отпадъци за “Лукойл Нефтохим” - България, заедно с фирма ДЖЕИ ООД (General Engineering Impiati s.r.l.).
4. Тръжна процедура или договор от МОСВ за извършване на почистване на окислителното езеро от нефтопродуктите с варненска - „Карина 91” ЕООД от 2004 или 2005 г. (От „Лукойл” не дават информация защо процедурата отново не се движи. Оттам са лаконични, че пречките по реализацията на проекта са от компетенцията на Министерство на околната среда и водите /МОСВ/ и Министерство на финансите /МФ/).
5. Договорът за приватизация на „Нефтохим” от 1999 година и други документи, свързани с продажба на дялове и акции на дружеството. (Нефтохим е приватизиран на 12 октомври 1999 година, когато руската група „Лукойл” купува 58% от акциите на предприятието срещу 101 млн. долара. В началото на 2000 година Агенцията за чуждестранни инвестиции обявява тази продажба за „Сделка на 1999 година“. През 2005 година „Лукойл” изкупува дяловете на миноритарни акционери и към април контролира 93% от дружеството чрез дъщерната си компания „Лукойл Юръп Холдингс”).

Последното искане беше отправено само към Агенцията за приватизация.

През 1999 година е одобрена петгодишна Програма за отстраняване на екологичните щети, причинени от минали действия или бездействия, до момента на приватизацията на “Нефтохим” АД, на стойност 40 млн щатски долара или почти 73 млн лева. Срокът за изпълнение на програмата е определен на пет години. На 20 януари 2000 г. е подписано Изпълнително споразумение между “Лукойл Нефтохим” - Бургас, Министерството на финансите (МФ) и Министерството на околната среда и водите (МОСВ). Част от средствата по тази програма се осигуряват и от заем за подкрепа на околната среда и приватизацията на стойност 50 милиона евро, за който има подписан договор между Световната банка и правителството на България. Средствата от този заем се превеждат в държавния бюджет.

Сложността на темата и ангажираните интереси определяха и очакванията на екипа. Отговорът на МОСВ гласи, че „Министърът на околната среда и водите не разполага с исканата в т.3, 4 и 5 информация от заявлението ви за информация и няма данни за местонахождението ѝ”. Решението продължава така: „На следващо място по отношение на направеното искане за достъп до обществена информация, посочена в т. 1 и т. 2 на заявлението ви, е необходимо получаването на писмено становище от „Лукойл Нефтохим Бургас” АД и „Лукойл-Петрол” АД, които са ВТОРА СТРАНА по

сключеното през 2000 г. изпълнително споразумение с Република България, представлявана от Министъра на околната среда и водите, Министъра на финансите и Изпълнителния директор на агенцията по приватизация (наричани за краткост ПЪРВА страна), неразделна част от което е и програмата отстраняване на екологичните щети, причинени от минали действия или бездействия, до момента на приватизацията на „Нефтохим” АД, съгласно изискванията на чл. 31, ал 2 на ЗДОИ. Предвид това ви уведомяваме, че срокът се удължава с 14 дни.”

Типичното позоваване на интересите на трета страна е често използван прием за избягване на предоставянето на информация.

Затова пък Министерството на финансите по същите т. 1 и 2 реши на „основание чл. 28 алинея втора от Закона за достъп до обществена информация и Заповед № ЗМФ - 1616/11.12.2009 на министъра на финансите” да ни предостави по т. 1 копие на Изпълнително споразумение от 20.01.2000 г., подписано от министъра на околната среда и водите, министъра на финансите и изпълнителният директор на Агенцията за приватизация от една страна и председателят на Съвета на директорите на „Лукойл-Нефтохим Бургас” АД, от друга; и по т. 2 – копие на Договор за заем (структурен заем за подкрепа на околната среда и приватизацията) между Република България и Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР), подписан на 17 март 2000 г. в гр. София, и писмо на МБВР от 09 юли 2003 г. за изменение на срока по чл. II, раздел 2.03 от договора, както и Общите условия на МБВР, приложими към споразумения за заем и гаранции по заеми в единствена валута, от 30 май 1995 г. – както са изменени към 2 декември 1997 г., съставляващи неразделна част от въпросния договор.”

По т. 3 и 4 бяхме отпратени към „Лукойл Нефтохим Бургас” АД, а по т. 5 към Агенция за приватизация и следприватизационен контрол.

Екипът на кампанията разучава въпросните договори и подготвя както публикации, така и нови искания за достъп до информация въз основа на тяхното съдържание. Различните стандарти и подходи към един и същи искания от страна на двете министерства будят дълбока тревога. При това именно МОСВ, институцията защитаваща обществения интерес в сферата на околната среда, демонстрира затворен и формален подход.

Колкото до Агенцията за приватизация, тя първо поиска уточнение на въпроса – друг, често използван прием за избягване на конкретен отговор, а след като го получи, потъна в мълчанието на „мълчаливия отказ”.

Резюме на съдържанието на Договора за заем със Световната банка

Договорът за заем номер 4538 BUL, в размер 49 милиона 500 хиляди евро, е сключен на 17 март 2000 г. между заемополучателя Република България и Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР). На 27 декември 1999 г. банката е получила писмо от България, в което е изложена Програма от дейности, цели и политики, насочени към осъществяване на реформа в нейните екологични политики и практики в общ план и по отношение на влиянието им върху определени предприятия. Предприятията са „Лукойл Петрол” АД, „Асарел инвест” АД и „Дару метълс” АД – приватизатори на „Нефтохим”, „Асарел Медет” и „Кремиковци”. България е изразила готовност да осъществи програмата. Банката е отпуснала заем, който трябва да бъде усвоен на три транша, като в задълженията на заемополучателя влиза и изготвянето, и

приемането на отчет за изпълнение на екологичната програма – в обем и подробности, според изискванията на банката.

Изпълнително споразумение от 20 януари 2000 г. е един от документите, които се описват в договора за заем, като се пояснява, че то е неразделна част и анекс от договора за продажба на предприятието. Както е логично, договорът за заем включва и дейности, като: изготвяне на рамков план за отстраняване на щетите в съответствие с националното законодателство, който се приема шест месеца преди продажбата на предприятието, както и издаване на комплексно разрешително в съответствие с Директива 96/61/ ЕС за интегрирано предотвратяване на замърсяването. Резултатите от тези дейности следва да бъдат част от бъдещата работа на екипа, за да се очертае ясно какво не е било свършено качествено в миналото и какво трябва да се прави днес и в бъдеще, за да не се унищожава природата на региона. Изграждането на националната мрежа Натура 2000 е част от тези последователни усилия.

Датата на приключване на усвояването на заема е първоначално 31 юли 2003 г. По искане на правителството срокът е удължен до 31 декември 2003 г. Заемът се погасява с определена лихва, два пъти годишно, а планът на погасяване, според договора, обхваща периода от юни 2005 до декември 2019 г.

Общите условия към договора, най-обширната част от него, представят изложение на стандартните условия и подходи на работа на банката със заемополучатели. Вероятно заемът е бил усвоен, тъй като държавата е поискала удължаване на срока му, както става ясно от приложеното писмо. Какво е качеството на свършената, приетата и отчетена работа, за което държавата също е отговорна, предстои да бъде установено. Както и защо нефтопродуктите не са били изгребани, а са оставени да се втвърдят и при това положение се засипват. Защо състоянието на утайниците – които са част от предвидената програма на „Нефтохим” – не може да се нарече не само добро, но и безопасно.

Броени дни преди кръглата маса на тема „Устойчиво използване на крайбрежните ресурси в зоните по Натура 2000”, организирана от Черноморската мрежа на НПО, получихме изисканите от РИОСВ-Бургас документи – в това число отчет по изпълнение на Програмата за минали екологични щети, причинени до момента на приватизация на „Нефтохим” – Бургас.

От документите става ясно най-общо, че цялостното изпълнение на програмата е забавено и през 2006 година „Лукойл-Нефтохим-Бургас” е внесъл в МОСВ нов график за изпълнение, през юни 2009 г. РИОСВ и Община-Бургас извършват на място проверка. Констатирано е неизпълнение на сроковете за изпълнение на мерките и са издадени наказателни постановления.

През ноември 2009 г. е подписано Допълнително споразумение № 2 между Нефтохим и приемника на „Лукойл Петрол” – Lukoil Europe Holdings. Споразумението не е подписано от държавата в лицето на министъра на финансите Симеон Дянков.

Въпреки, че неизпълнението на задачите е забавено много след предвидения срок, изпълнителите сега се оправдават с отказа на финансовия министър за продължи да финансира неизпълнения досега проект, изтъквайки като причина финансовата криза.

Междувременно, анализите от измерването на въздуха, показват постоянни превишения на ПДК за стирен, бензен и серен диоксид, особено през топлите летни месеци. Монтираните нови анализатори за въглеродороди, озон и бензен в кв. „Долно Езерово” и жк „Меден рудник” системно отчитат стойности на концентрация на озон, превишаващи прага на здравната защита на населението, а в пункт кв. „Долно Езерово” са констатирани и много високи половинчасови стойности на неметанови въглеродороди. Анализът показва още, че въздухът в региона на нефтокомбината и съставните селища се замърсява системно и наднормено със серен диоксид и въглеродороди, сероводород и фенол, стирен, бензен и ксилен. Като причина за това замърсяване се сочи технологичната дейност на „Лукойл-Нефтохим-Бургас” АД.

За района на Бургас наднорменото замърсяване на атмосферния въздух е основно от прах, фини прахови частици, азотни оксиди и „букет” от леснолетливи въглеродороди, в това число и стирен. „Значителен принос за това атмосферно замърсяване има основната площадка на „Лукойл-Нефтохим Бургас”, Нефтобаза „Росенец”, окислителните езера в местността „Пода”, както и интензивният автомобилен трафик”, сочат констатациите на екоинспекторите.

По отношение на качеството на водите анализите са също отчайващи – несъответствие по показатели общ азот, ХПК, БПК, механични примеси, фосфор, нефтопродукти. Констатирано е значително превишаване на ИЕО по показатели ХПК /?/ и... желязо, за което е наложена санкция от... 14 794 лева. За наличие на общ азот санкцията е текуща месечна, което означава – непрестанна.

Всичко това научаваме от писмо на новия директор на РИОСВ-Бургас инж. Бойчо Георгиев до заместник-министъра на околната среда и водите Евдокия Манева. Неизпълнението на мероприятията по почистване на старите екологични замърсявания и отлагането им за неопределен период от време, ще запази тенденцията за постоянно вредно замърсяване на природната среда и влияние върху здравето на хората. Или, както пише инж. Бойчо Георгиев, на „несъответствие по компоненти „Въздух” и „Води”.

От неговото писмо, случайно или не, не ни е предоставена точно страницата, обясняваща подробностите по закриване и рекултивация на Първо окислително езеро – едно от четирите замърсени окислителни езера на „Нефтохим” в езерото Мандра, местността Пода, което ни интересува в случая.

Все пак и от останалата част от документите е ясно, че нефтеният шлам в езерото, изчислен в размер на минимум 60 000 куб.метра, не е иззет, че се извършва засипване, каквото не е предвидено първоначално в програмата и че остават още 50 дка замърсени с нефт езерни площи, по които въобще не е работено.

Явно, очаква се и там нефтът да се спече с времето и да не се налага неговото изгребване, както е станало и на останалата територия от 251 дка. Което на практика ни обещава върху затрупаните нефтопродукти да има един вонящ градски парк от 298 дка след време, каквато е идеята на ръководителите на „Лукойл-Нефтохим” и на проектантите на Бургас.

Закриване на Първо окислително езеро

Снимки:

Окислителните езера на Нефтохим с неликвидираните вече близо 20 години нефтените отпадъци

Засипването на Първо окислително езеро, замърсено с нефтопродукти – загробване на територии от защитената зона

Как укритата авария в Нефтохим още тегне над Бургас

Една от дългогодишните язви на града - нефтените утайници ще бъдат "затапени" и покрити с почва и дълготрайна, декоративна растителност. Това е в плановете на групата архитекти от Гражданско обединение "Геоцрих" и е заложено в новата концепция за развитие на морския град.

Така бълващите години наред зловония утайници, според архитектите, ще се превърнат в градски парк, свързан със защитена местност Пода и новия парк на кв. "Крайморие". Все още обаче, това е

Един проект с много неизвестни

През 1981 година в Нефтохим става авария. При проливен дъжд помпените помещения са залети с вода. Това предизвиква голям пожар. Всички депонирани нефтени продукти отичат и четирите окислителни езера са буквално залети от нефтени утайки.

Впоследствие е извършена една грандиозна за времето си операция, свързана с ограничаването на тези нефтопродукти, разказа ръководителят на обект „Окислителни езера” инж. Кирил Бедев.

Аварийна група е работила в продължение на шест месеца и с помощта на катери, лодки, бонови заграждения нефтопродуктите се събирани от езеро в езеро. Образувано е шламово поле на територията на първо езеро, където са концентрирани продуктите.

През 1982-83 г. първо езеро е изключено от схемата на ползване на окислителните езера. Вече 28 години събраните нефтопродукти не са третираны.

Италианската връзка

През октомври 2000 г. “Лукойл Нефтохим” обявява търг за почистване на окислителните езера. На него се явяват 16 фирми, като междуведомствен съвет класира три от тях - “Кемика Джей”, чешкият клон на австрийската фирма Аса” и немската фирма “Макс Айхер”.

Следват преговори между италианската “Кемика Джей” и “Лукойл Нефтохим” АД, но до договор не се стига. Изведнъж изниква претенцията, че търгът трябва да се проведе по Закона за обществените поръчки.

През 2002 година заместник-главният прокурор на Торино Паоло Сторани акостира в Бургас, заедно с четирима полицаи от италианската финансова полиция. Следват обиски в офисите и домовете на 17 човека от бургаската рафинерия "Лукойл Нефтохим", включително и на тогавашния изпълнителен директор Владимир Ракитски.

Впоследствие стана ясно, че италианското правосъдие разследва крупния бизнесмен Елио Фаусоне - собственик на империята “Фаусоне груп”, в която са включени 35 фирми с множество филиали по света, за финансови престъпления, пране на пари и укриване на данъци. При проучване на документацията на “Кемика индустриале” АД е станало ясно, че италианската фирма участва в съдружие в екологичен проект за изчистване на хранилища на нефтени отпадъци за “Лукойл Нефтохим” - България, заедно с фирма ДЖЕИ ООД (General Engineering Impiati s.r.l.). Подозренията към ДЖЕИ са, че е фирма - пощенска кутия, през която минават преводи, без да има извършена дейност.

Програмата

Програмата за отстраняване на минали екологични щети на Нефтохим”АД не касае само нефтените утайници. Тя включва още изграждане на нови или реконструкция на съществуващи съоръжения (с вместимост 100 хил. куб. м.) на част от натрупаните до момента на приватизация нефтени утайки и други отпадъци, подробно проучване на замърсяването на почвите и провеждане на мерките за възстановяването им, система за мониторинг на подземни води и закриване на депото.

На територията на Пристанищен терминал “Росенец” също следва да бъде извършено проучване на замърсяването на почвите, проектиране и осигуряване на мерките за възстановяване; изпомпване на съществуващите течни утайки от лагуните и транспортирането им до мястото на съхранение преди изгаряне; изпомпване на твърдите отпадъци и транспортиране до мястото на третиране; засаждане на тръстика в почистените лагуни и насочване на пречистените води от нов нефтоуловител към лагуната и изграждане на кладенци за мониторинг на подземните води. Същата процедура е трябвало да се извърши и за продуктопроводите - установяване на обема на замърсените почви; изготвяне на геоложки и хидрогеоложки доклад за оценка на състоянието; оценка на риска и степенуване на обектите с риск за околната среда, след което да бъдат определени оздравителни мерки и отстраняване на разливите.

Засипването на езерата

Проектът „Рекултивация на първо окислително езеро” е с площ 300 дка. Шламовото поле в което се съхраняват нефтопродукти с обем 110 хил куб.м., е от 28 дка. По програмата „Ликвидиране на стари екологични щети” е изготвен проект за изземване на нефтопродуктите и тяхното преработване, след което ще последва рекултивацията на басейна.

„Лукойл Нефтохим-Бургас” АД е възложил на ”Нипроруда” АД - София да проучи състоянието на четирите окислителни езера, проектира и осигури мерките за възстановяване на езерата, обясниха от „Лукойл-Нефтохим”.

До момента не е пристъпено към изземване на нефтопродуктите. „Парите са определени, изпълнителят е определен, но не се движи изпълнението”, жалват се специалистите от рафинерията.

На този етап обаче се извършва засипването на останалите 270 дка от първо езеро, които преди това са се използвали за депониране на изкупни земни маси и бетонови строителни отпадъци.

Затрупването става чрез изграждане на диги от скална маса, ситуиране на по-малки площи, които се покриват с геотекстил, геомрежа, а после върху нея се полага глинеста изолация и пръст.

Когато се рекултивира, езерото просто няма да съществува като територия. То ще бъде едно петно от 300 дка, в което ще има ограничен режим за движение на тежък транспорт.

Екология на думи

През 2002 г. президентът на "Лукойл България" Валентин Златев отчете изпълнение на всички поети в приватизационния договор ангажименти. От меморандум, подписан от "Лукойл" и Агенцията за чуждестранни инвестиции, стана ясно, че със съдействието на руското дружество в България са влезли над 2 млрд. евро инвестиции за пет години. Информацията беше потвърдена и от тогавашния министър на транспорта и съобщенията Николай Василев.

Златев обясни на пресконференция в дружеството тогава, че инвестициите са насочени основно към подобряване качеството на горивата, а не към опазване на околната среда. Предвидените от "Лукойл" средства за екология ще бъдат вложени след отстраняването на старите замърсявания, за които още при подписване на приватизационното съглашение българската държава е поела ангажимент.

И тъй като – по неговите думи, италианската компания, която е трябвало да извърши очистването на окислителните езера, „банкрутира“, следва нов търг за набиране на кандидати за очистването на езерата.

Нещо като търг, нещо като процедура

Фирмата, която впоследствие е определена чрез тръжна процедура от министерството да извърши очистване на окислителното езеро от нефтепродуктите, е „Карина 91“ ЕООД. От „Лукойл“ не дават информация защо процедурата не се движи. Оттам са лаконични, че пречките по реализацията на проекта са от компетенцията на МОСВ и МФ.

„Проектът е готов, има предвидено финансиране, очакваме новото правителство да даде ход на изпълнението“, коментира ръководителят на проекта „Стари екологични щети“ инж. Васил Пулев.

„Карина 91“ ЕООД се оказва варненска фирма с твърде общ предмет на дейност – от търговия с метални руди, покупка на стоки с цел препродажба в първоначален, обработен или преработен вид до покупка, строеж или обзавеждане на недвижими имоти с цел продажба и посредничество, хотелиерски, както и туристически, рекламни, информационни, програмни, импресарски и други сделки с интелектуална и индустриална собственост. Информация от фирмата как се изпълняват задълженията, няма.

В окислителното езеро кацат птици и умират

В окислителните езера са поставени четири плаващи понтонни платформи, на които се намира най-голямата колония на речни рибарки в целия комплекс „Влажни зони“. Тук е единственото място в Европа, където гнездят корморани на действащи електрически стълбове. Гнездят още малката белочела, скарбият, кафявоглави потапници и други защитени видове. Зимно време има до 150 нощуващи къдроглави пеликани.

Ръководителят на проекта „Стари екологични щети” инж. Васил Пулев признава, че много често в първо окислително езеро кацат птици, за които това се оказва фатално. Особено през зимните месеци, когато езерото създава вид на замръзнала площ. Никой не може да посочи броя на загиналите тук птици.

Българското дружество за защита на птиците сигнализира, че и бъдещото трасе на нефтопровода „Бургас-Александруполис” ще преминава през една от влажните зони с висока международна и национална природозащитна стойност - Мандренското езеро, включително рибарниците Черни връх. То е Орнитологично важно място (ОВМ) и отговаря на критериите на Рамсарската конвенция за струпващи се водолюбиви птици. Статутът на ОВМ на дадена територия, указва, че тя трябва да бъде включена в мрежата "Натура 2000", според Директивата на птиците на ЕС в процеса на присъединяване на страната ни към Европейския съюз. Мандренското езеро също е определено и като КОРИНЕ - място с европейско значение, според Директивата за хабитатите на ЕС.

Орнитолозите искат отговор на въпросите:

1. Какво ще стане с вече съществуващите продуктопроводи за района на Мандренското езеро и Бургас?
2. Нефтопровода ще следва ли съществуващите продуктопроводи за района на Мандренското езеро и Бургас?
3. Ако старите продуктопроводи останат и се изгради нова работна полоса, ще се гарантира ли нормалното функциониране на окислителните езера на "Лукойл"?

МИНЗДРАВ предупреждава

Проведените изследвания в различни промишлени райони в страната, включително и на територията на Бургаска община показват корелативната зависимост между замърсяването на въздуха и различните заболявания на населението.

Различните промишлени дейности и най-вече нефтепреработването стои в основата на здравните проблеми на града и региона. Пряка е зависимостта на различните заболявания от атмосферното замърсяване. Най-чести са респираторните заболявания ОИДП (остри инфекции на дихателните пътища) - пневмонии, бронхит, астма, фарингит, ларингит - свързани със замърсителите от групата на серните газове (серен двуокис, сероводород) и оксидантните (азотен окис, формалдехиди и фенол). Серните газове са и причина за многобройните кожни заболявания. Регистрирани са значителни заболявания на сърдечно-съдовата система (инфаркти, хипертония, неоросяване, склероза, мозъчно-съдова болест) в резултат на замърсяване на въздуха с циановодород и сероводород

Работещите в “Нефтохим” страдат от професионален бронхит и професионални астми. Най-много заболявания от астма са регистрирани обаче в централната градска част, поради замърсяването на въздуха от МПС и наличието на благоприятни условия за протичане на фотохимични реакции и замърсяването с техните продукти

Алергичните и неврологичните заболявания са в по-голям процент в сравнение с тези за страната. Тревожно е и положението с детските заболявания от най-ранна възраст. Не са редки случаите на вродени аномалии при децата. Голяма част от майките на тези деца работят при вредни за здравето условия. За работещите в “Нефтохим” жени стиролът е рисков фактор, способстващ за възникването на патологии в бременността.

Всички тези факти са доказателство за негативното влияние на замърсената околна среда върху човешкото здраве и живот.

Бюлетините за състоянието на въздуха в Бургас по данни на Министерство на здравеопазването констатирали периодично превишение на Прага за здравна защита за озон /ПЗЗ/ и растителна защита /ПРЗ/ - емисии на азотни оксиди и въгледороди, като сред причинителите са посочени “Лукойл Нефтохим” АД, окислително езеро на местността “Пода”, “Кроношпан България” ЕООД и автомобилен транспорт.

Министерството на здравеопазването е изготвило, а Министерство на околната среда и водите е утвърдило "Инструкция за информирание на населението при превишаване на установените алармени прагове и показатели"**.

Министерството се е подsigурило в документ, в който е отразено - при епизоди, в които се превишават алармените прагове през три последователни часа в пунктовете за мониторинг, да се предприемат мерки. Досега никой не се е възползвал от тази инструкция, но е добре хората да я знаят:

- да се избягват напрегнати физически дейности на открито. Ако са наложителни, се препоръчва те да се извършат рано сутрин или късно вечер, ако контролните органи са предупредили за по-слабо замърсяване на въздуха. Определени замърсители (озон) добиват много високи стойности през обедните и следобедните часове;
- учителите трябва да отменят физкултурни занимания като бягане, футбол, баскетбол, или друг спорт на открито със занимания без състезателен характер или такива в закрити помещения или в класните стаи;
- да продължи престоя вътре в помещенията до преминаване на епизода на интензивно атмосферно замърсяване, като се затварят плътно прозорците на стаите;
- да не се пуши и да се избягват помещения, в които пушенето е разрешено;
- да се избягва престоя в райони с интензивен автомобилен транспорт, където отпадните газове от транспорта са масивни, както и присъствие в работни помещения с допълнителна експозиция на аерозоли, прахове и други дразнещи вещества;
- да се ограничават дейности, които произвеждат дразнещи носа, очите и белите дробове вещества като готвене, чистене, упражняване на неподходящо хоби;
- болни от коронарна болест трябва да избягват физически натоварвания на открито в дни с алармени стойности на атмосферните замърсители поради риск от остра миокардна исхемия или инфаркт на миокарда;
- конкретни лечебни препарати за лечение на белодробни и сърдечно-съдови заболявания, свързани със замърсяването на въздуха, не съществуват.

** Източник: Министерство на здравеопазването

РИОСВ-Бургас налага еднократни и текущи месечни санкции при установяване на превишения на допустимите норми на измерваните показатели за замърсяване на околната среда по различни компоненти – въздух, води, почви.
За периода 2007 – 2009 г. са налагани санкции, както следва:

Въздух

Заради констатирани превишения на нормите на допустими емисии към момента са действащи 13 санкции за замърсяване на атмосферния въздух за различните производства и инсталации. Постъпленията са **70 608** лева (само действащите до момента, без отменените, от които е имало постъпления през този период).

Води

За превишаване на индивидуалните емисионни ограничения на заустваните отпадъчни води за обекти Централна пречиствателна станция (ЦПС на основна площадка на Лукойл Нефтохим), нефтен терминал Росенец и Профилакториум Минерални бани, на „Лукойл Нефтохим Бургас” АД са наложени 8 текущи месечни санкции в размер общо на **161 524** лева. (сумата включва постъпленията от действащите и отменените за периода 2007-2009 г.)

Почви

За замърсяване на земна повърхост и почва, вследствие на аварийни пробиви на тръбопровод за последните 2 години са наложени 3 еднократни санкции в размер общо на **131 823** лева.

Общият приблизителен размер на наложените санкции за периода е **363 955** лв.

Данни за качеството на атмосферния въздух в района на езеро Мандра се получават въз основа на имисионните измервания от автоматична станция „Меден рудник“. Станцията работи от 1992-93 година.

Сероводород

Източник на замърсяването със сярководород е промишлената дейност на „Лукойл Нефтохим Бургас“.

Наднормени стойности на сероводород са регистрирани в пункт „Долно Езерово“. По тази причина на 14 януари 2010 г. е извършена проверка с емисионно измерване в инсталация „Газова сяр 2“. Резултатите показват многократно превишение на нормите за допустими емисии на сярководород. РИОСВ е направила предложение до МОСВ за налагане на текуща месечна санкция на „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД. Изчисленият размер на санкцията е 10 985 лева месечно.

*Мандра – Пода BG0000271 е защитена зона и по двете Директиви, която се допира от юг до з.з. Факийска река BG0000230. Разположена в Черноморски биогеографски регион. Комплексът Мандра-Пода обхваща Мандренското езеро с околните му влажни зони с обща площ 61 358,72 дка. Надморската височина е от 0 до 80 м., средно 39 м.н.в. Мандренското езеро е разположено на Черноморския бряг и е най-южното от Бургаските езера. Североизточната му част се намира непосредствено до Бургас. Езерото е било полусолено, но е превърнато в сладководен язовир. Между стената му и Черно море е запазена лагуна, обхващаща местностите Пода и Узунгерен. Към комплекса се отнасят и каскадовидно разположените рибовъдни басейни в северозападната част на езерото в долината южно от село Черни връх. Основно местообитание в комплекса е езерото със значителна открита водна площ (около 1300 ха), стояща вода и участъци с водолюбива растителност по бреговете. По южния бряг са разположени гори, главно от дръжкоцветен дъб /*Quercus pedunculiflora*/, летен дъб /*Quercus robur*/ и клен /*Acer campestre*/. Около езерото са разположени мезофилни ливади с преобладаване на ливадната власатка /*Festuca pratensis*/, броеничеста ливадина /*Poa sylvicola*/ и др., халофитни тревни съобщества с преобладаване на свит изворник /*Puccinellia convoluta*/, храсталаци, главно от драка /*Paliurus spina-christi*/ и обработваеми земи. Лагуната в местността Пода е обрасла с блатна и мочурна хигрофитна растителност. Най-голяма площ заема обикновената тръстика /*Phragmites australis*/ и папурът /*Typha sp.*/, на места примесени със сантоников пелин /*Artemisia santonicum*/, морска дзука /*Juncus maritimus*/ и морски болбосхъонус /*Bolboschoenus maritimus*/. Плитките соленоводни участъци са обрасли с европейска солянка /*Salicornia europaea*/, а пясъчната ивица до морето - с пясъчен класник /*Leymus racemosus subsp. sabulosus*/, тройно вилужна мишорка /*Gypsophilla trichotoma*/ и др. Местността Узунгерен представлява дълбоко вдаден в сушията залив, по-голямата част от бреговете на който са обрасли с тръстика и папур, а незначителна част - с дъбова гора.*

Мандра-Пода е част от Бургаския езерен комплекс – един от трите най-значими комплекси от влажни зони за концентриращи се водолюбиви птици по българското черноморско крайбрежие. В района на комплекса Мандра-Пода са установени 245 вида птици. От срецащите се видове 109 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 12 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 24 вида,

в SPEC3 - 73 вида. Мястото осигурява подходящи местообитания за 86 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 83 са вписани също в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. Комплексът Мандра-Пода е от международно значение за гнезденето на лопатарката /*Platalea leucorodia*/ и саблеклюна /*Recurvirostra avosetta*/. В Мандренското езеро до около 1940 г. е гнездила последната в България колония на розовия пеликан

/*Pelecanus onocrotalus*/. Изчезването ѝ вероятно се дължи на превръщането на езерото в язовир и заливането на западната част на Мандра, при което са изчезнали големите тръстикови масиви. Комплексът е едно от трите места по българското черноморие,

където гнезди морския орел /*Haliaeetus albicilla*/. Езерото е част от “място с тесен фронт на миграция” за кървоглавия пеликан /*Pelecanus crispus*/ и розовия пеликан, белия щъркел /*Ciconia ciconia*/ и черния щъркел /*Ciconia nigra*/, както и за грабливите птици, прелитащи по миграционния път *Via Pontica*. По време на прелет е установяван и изключително редкият световно застрашен вид тънкоклюн свирец /*Nycticorax nycticorax*/. Мандра-Пода е от международно значение и за зимуването на до 69 000 водолюбиви птици от 82 вида. Особено значими са струпванията на големия корморан /*P. carbo*/, голямата бяла чапла /*Egretta alba*/, пойния лебед /*Cygnus cygnus*/, голямата белочела гъска /*Anser albifrons*/, кафявоглавата потапница /*Aythya ferina*/, качулатата потапница /*Aythya fuligula*/, както и на 2 световно застрашени вида – червеногушата гъска /*Branta ruficollis*/ и тръноопашата потапница /*Oxyura leucoserphala*/. Мандренското езеро е основно място за хранене на двата вида пеликани по време на миграция и

зимуване, въпреки че птиците предпочитат за нощуване съседните Бургаско и Атанасовско езера.

Комплексът Мандра-Пода е разположен в покрайнините на втория по големина град по черноморското ни крайбрежие – Бургас. Комплексът е подложен на силен антропогенен натиск поради близостта му с гъсто населен град, големите промишлени съоръжения и комплекси, както и поради неограничения и неконтролиран достъп на хора извън защитените територии. Непрекъснатото урбанизиране на района, свързано с разрастването на града, разрушава влажните ливади и заблатените местообитания около езерото. Международен път към южната държавна граница пресича източната част на комплекса, като води до силно замърсяване с отпадъци, прекомерен шум, както и избиване при сблъсък на видри, дребни бозайници и птици. Мандренското езеро е основен източник на промишлени води за Петролната рафинерия Нефтохим, разположена западно от Бургас. През комплекса преминава и петролопровод, който може да причини значителни щети на влажната зона в случай на авария.

На този етап 8% от територията на комплекса Мандра-Пода е включено в защитени територии. Трите съществуващи защитени територии са обявени с цел опазване на застрашени видове птици. Защитената местност “Пода” (1007 дка) е обявена през

1989 г., Защитената местност “Устие на река Изворска” (1510 дка) – през 1990 г., защитената местност “Узунгерен” (2111,3 дка) – през 2005 г.

За защитената местност “Пода” има разработен и приет план за управление. На територията и е изграден природозащитен център на БДЗП, чрез дейността на който се прилага плана за управление.

Защитената местност “Пода” заедно със залива Форос (3070 декара) е обявена за Влажна зона от международно значение съгласно Рамсарската Конвенция през 2002 година.

(Източник: natura.bsnn.org - Черноморска мрежа на НПО)

В териториите по НАТУРА 2000 в Бургаско са направени 19 заменки на земи за три години

Справка в Изпълнителната агенция по горите показва, че в периода 2007 – 2009 година на територията на Регионалната дирекция по горите – Бургас са направени 19 заменки на земи, които влизат изцяло или частично в НАТУРА 2000.

През 2007 година са заменени 42,602 дка в Несебър, част от която попада в НАТУРА 2000 по Директива за опазване на хабитатите и дивата флора и фауна. Имотът е придобит от „Маркетинг В” ЕООД.

През 2008 г. на територията на дирекцията са направени осем заменки на площи, които влизат в НАТУРА 2000. По директивата за птиците в НАТУРА влизат заменени 55,000 дка в Бургас, които са придобити от Христо Иванов Калеев; 7,852 дка в Несебър, придобити от „Боил” ООД; 14,363 дка в Бургас, придобити от Симеон Георгиев Петров. Едновременно по Директива за опазване на хабитатите и дивата флора и фауна и по Директивата за птиците в НАТУРА влизат следните заменени площи в Бургаско: 206,154 дка в Бургас, придобити от „Форос дивелопмънт” ЕАД; 421,877 дка в Несебър, придобити от „Литекс комерс” АД; 293,794 дка в Несебър, придобити отново от „Литекс комерс” АД; 157,631 дка в Несебър, придобити пак от „Литекс комерс” АД; 16,307 дка в Бургас, придобити отново от „Форос дивелъпмънт” ЕАД.

През 2009 г. на територията на РДГ Бургас са направени 10 заменки на площи, които влизат от част или изцяло по някои от директивите на ЕС за НАТУРА 2000. По директивата за птиците в НАТУРА влизат: част от 20, 936 дка в Несебър, придобити от „Аква истейт” ООД; част от 11,016 дка в Несебър, придобити от „Експрес турс” ЕООД; 7,435 дка в Несебър, придобити от Евгения Стоичкова Станева и Валентин Николаев Станев.

По Директива за опазване на хабитатите и дивата флора и фауна в НАТУРА влизат следните заменени земи: 96,000 дка в Бургас, придобити от „Тила” ЕООД; 90,001 дка в Бургас, придобити от Георги Димитров Ласков.

По двете директиви в НАТУРА влизат следните терени: 24,417 дка в Бургас, придобити от Христо Иванов Калеев; част от 87,331 дка в Бургас, придобити от „Елкабел” АД; 20,281 дка в Бургас, придобити от „Лазтурс” ООД; 12,000 дка. в Несебър, придобити от „Лазтурс” ООД.

След силния обществен натиск и поставянето на мораториум върху строителството в тези територии, Регионалната дирекция по горите – Бургас следва да следи за изпълнението му.